

**Жовтан Олександр Володимирович,**

*студент 4-го курсу факультету адвокатури  
Національного університету «Одеська юридична академія»*

**ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ  
У СФЕРІ ПЕРЕРОБКИ СМІТТЯ В УКРАЇНІ**

Відповідно до Закону України «Про відходи» від 5 березня 1998 р. № 187/98-ВР оброблення (перероблення) відходів — це здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних зі зміною фізичних, хімічних і біологічних властивостей відходів, з метою підготовки їх до екологічно безпечного зберігання, перевезення, утилізації чи видалення [1].

Даний закон не визначає перелік та процедуру переробки сміття. На сьогоднішній день Україна вкрай потребує перегляду і аналізу принципів перероблення сміття на діючих підприємствах.

В Україні нараховується 6,5 тисячі законних і близько 35 тисяч незаконних сміттєзвалищ, загальною площею 7 % території. З кожним роком ця ситуація погіршується. За статистикою та підрахунками українських екологів, Україна на даний час накопичила 54 млн кубометрів відходів і вони поповнюються приблизно на 15—17 мільйонів тон щороку. Однак найгірше те, що тільки одна десята частина зі всіх відходів йде на переробку.

Також існують суттєві проблеми в сільських місцевостях, а саме: відсутність контейнерів для збору твердих побутових відходів, немає збору та вивезення відходів. Тільки в деяких селищах існують санкціоновані сміттєзвалища, але так як і це потребує коштів з місцевого бюджету, то, як показує практика, сміття, на жаль, вивозиться в недозволені місця і під удар потрапляють ліси, річки та поля.

Тому Україна потребує запровадження європейського досвіду<sup>7</sup> у цій сфері. В європейських країнах діють норми, відповідно до яких відходи відправляються на відповідні підприємства, певні категорії відходів підлягають знешкодженню на санкціонованих полігонах, а не відправляються на загальні сміттєзвалища. Спостерігається наявність спеціальних контейнерів, як і сортують сміття, розподіляють їх на декілька категорій, наприклад, пластик, папір, скло, метал та інші.

Лідуючу позицію з цього питання займає Швеція, адже там переробляються всі відходи і спрямовують їх в корисне русло, так, наприклад, за допомогою вторинною сировини опалюють будинки, забезпечують електроенергією.

Великих успіхів досягли також у Австрії, Німеччині, Швейцарії, де полігони з сміттям закриті і 97 % сміття підлягають переробці. Також досить цікавим у цих країн є те, що відповідальність за сміття накладається на виробників товарів, внаслідок яких і утворюються відходи. За цим

слідкує спеціальний відділ поліції, який, у разі порушення виробниками цих правил, накладає відповідні санкції.

Фінляндія підійшла до цього питання з іншої сторони і поклала відповідальність за відходи на населення. Певні точки збору є у житлових будинках, магазинах, підприємствах. У цих локальних місцях існують відповідні посадові особи, які слідкують за дотриманням правил збору відходів.

У Європі сміття набуває друге «життя», адже на будь який вид відходів існують сміттепереробні заводи, продукція яких використовується в корисних цілях. З непридатної деревини, соломки та інших органічних відходів виготовляють альтернативне паливо — пеллети, якими опалюють будинки. З сировини переробленого пластику виготовляють предмети домашнього побуту, елементи побутової техніки, іграшки та інше. Макулатуру переробляють на газетний папір, певні види тканини, картон. З листя утворюють добрива для сільськогосподарського користування. Найбільш вигідним і прибутковим вважається переробка брухту<sup>7</sup>, металів, адже вони навіть при великій кількості переробки не втрачають своїх властивостей.

Що стосується запровадження цих принципів у Україні, то на сьогоднішній день Верховна Рада активно працює над цими питаннями. Згідно з офіційним веб-порталом Верховної Ради України (rada.gov.ua) сьогодні існують три законопроекти, які регулюють питання утилізації та переробки сміття. Законопроект «Про упаковку та відходи упаковки» від 5 лютого 2016 р. № 4028 пропонує нові варіанти утилізації упаковок товарів, а законопроекти «Про відходи» від 16 червня 2016 р. № 4838 і «Про внесення змін до Закону України «Про відходи» (щодо імплементації вимог директив ЄС у сфері поводження з відходами)» від 26 червня 2017 р. № 6602 запроваджують радикально нові методи переробки, сортування, транспортування і захоронення сміття [2]. По-перше, вони запроваджують чіткість і послідовність операцій у сфері побутових відходів, які запобігають утворенню нових відходів, готують їх до повторного використання, також зобов'язують підприємства брати відповідальність за утилізацію своїх власних відходів.

Крім нормативних актів для виходу з екологічної катастрофи Україні вкрай потрібне інвестування. Необхідно створювати умови та стимулювати інвесторів для вкладання коштів у сміттепереробні заводи, заохочувати їх також до інвестування в бізнес, який пов'язаний з технологіями щодо транспортування, утилізації, переробки відходів. Але враховуючи кризу останніх років, заохочувати інвесторів стає дедалі важче.

Отже, дія України європейська практика повинна стати прикладом щодо питання переробки сміття, враховуючи її досвід і успіхи боротьби з цією проблемою. Нові законопроекти дають гарну початкову базу для запровадження нових правил переробки сміття та зможуть на європей-

ському рівні довести міжнародній спільноті, у тому числі і інвесторам, що Україна, спроможна тримати високий рівень екологічної безпеки.

#### **Список використаних джерел**

1. Про відходи : Закон України від 5 жовт. 1998 р. № 187/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — У» 36. — Ст, 242.
2. Верховна Рада України : офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://akon2.rada.gov.ua/laws>.